

LE COURRIER DE L'OUEST
(Edition en Quốc-Ngu')

AN HÀ NHỰT BÁO

MỖI NGÀY THỨ NĂM IN RA MỘT KỶ

Directeur-Gérant : VÕ-VĂN-THƠM

Direction — Rédaction — Administration — Boulevard Delanoue

DINH GIA BẢN TRONG CỎI ĐỒNG DƯƠNG

Bồn chữ Quốc-ngữ

Trọn năm..... 5 \$00
Sáu tháng..... 3 00

Bồn chữ langsa

Trọn năm..... 3 \$00
Sáu tháng..... 2 00

Bồn Quốc-ngữ và Langsa

Trọn năm..... 7 \$00
Sáu tháng..... 4 50

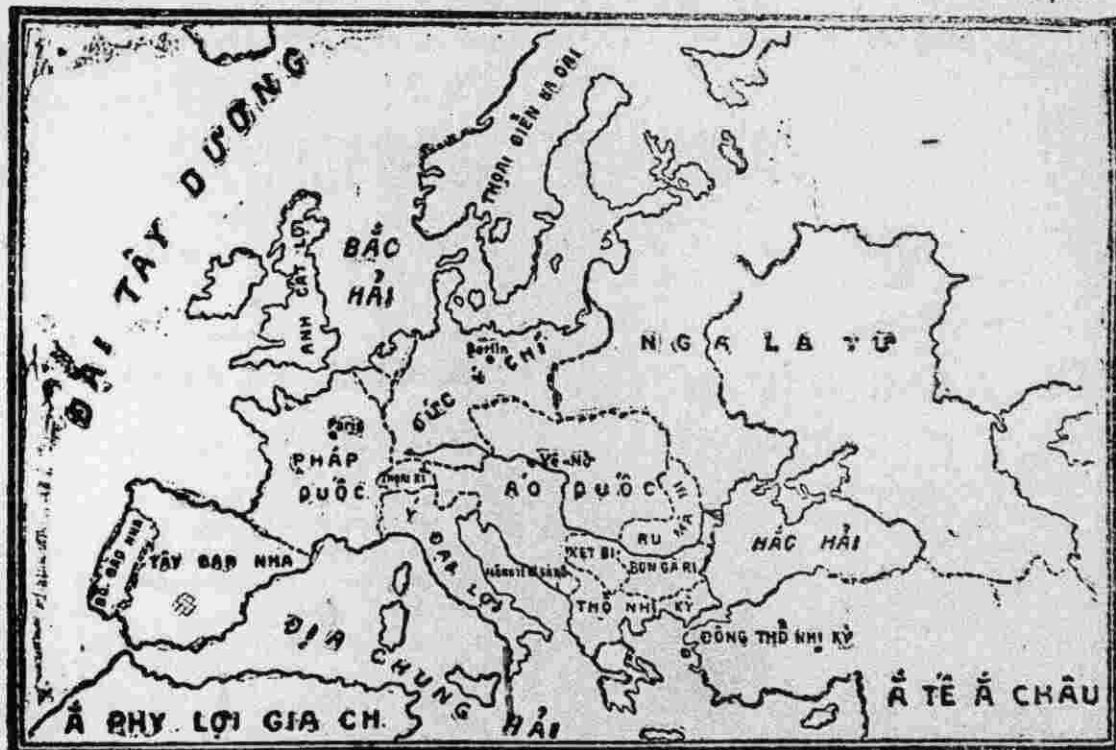
安河日報

PUBLICITÉ

Ai muốn rao báo về việc mua bán và mua nhựt báo xin đo Bồn quán mà thương nghị.

Mua nhựt trình kể từ đầu và giữa tháng và phải TRẢ TIỀN TRƯỚC.

Bán lẻ mỗi số 0\$20.

Chữ bài: « Sự tích giặc Âu-châu » hay lắm.

Nga-la-tư (Rút-xi), Áo-quốc (Ô-trích), Thổ-nhĩ-kỳ (Được-ky), Ý-cải-lợi (I-ta-ly).

CANTHO. — IMP DE L'OUEST

Cac nhà Annam

Hãy nhớ khi mua thuốc mà uống cho: dặng mạnh giới, thì hãy hỏi thăm mấy người lớn cùng là ông già bà cả, những kẻ ấy sẽ nói cho mà biết tiệm thuốc PHARMACIE NORMALE của ông H. DE MARI nhứt hạng bào chế y sanh, tại đường CATINAT số 119 SAIGON, là có danh tiếng lắm, vì bán ròng những thuốc nhứt hạng, không hề làm gian dối bao giờ. Lại giá bán thì cũng nới, không khi nào thấy người An-nam tới mua mà bán đắt hơn người Tây đâu.

NHỮNG THUỐC THẦN HIỆU

Vin tonique du Dr H. DÉEM:

Thứ rượu này dùng mà bổ, những người ốm-o hay đau, rét, và nhứt là cho người dòn bả có thai dùng thì con mình sanh ra có da thịt và mạnh giới.

SOLUTION Dr DÉEM

Trừ bệnh nha phiến rất mau và không có phá đau

BÁN RÒNG THUỐC THƯỢNG HẠNG

và nhiều hiệu có danh tiếng đầu bạc hà **ESSENCE DE MENTHE DE MOLINIER**, tốt bực nhứt.

Chánh tiệm trừ thuốc hoàn PILULES PINK trị bệnh mất máu xanh xao, lại uống nó thì giữa dặng các chứng bệnh ho, lao tổn.

PHARMACIE NORMALE:

H. DE MARI, PHARMACIEN DE 1re CLASSE

Có bán các thứ thuốc đã kê tên trên đó, và có bán các thứ thuốc, khác cũng hiệu nghiệm vậy.

HANG HẬU-GIANG

vốn dặng 60.000\$

Hàng này của Langsa và Annam hùng vốn lập tại Cần-thơ. Có trữ đủ các thứ hàng hóa vật dụng. Nói tác một đến là tại Saigon có món chi, thì trong hàng này cũng có.

Bán sỉ và bán lẻ. Giá rẻ mà hàng tốt.

Cũng gửi hàng cho các xứ xa; ai mua món chi xin viết thư này cho Hàng, thì Hàng sẽ gửi hàng lập tức. Xin quý vị đến Hàng xem chơi thì rõ.

LO'I RAO

Kính cùng lục-châu dặng rõ, tại nhà lo Hậu-Giang Cần-thơ, có bán sách chữ quốc-âm để giúp cho Hương-chữ có quyển thì hành như trường-tôn.

Sách này có 156 trường và có đủ kiến viết thì, lời truyền rao, của ông DƯỠNG-VĂN-MÊN mới soạn.

Giá mỗi cuốn là..... 3\$.00

Tiền gửi..... 0.15

Xin viết thư đến nhà lo Hậu-Giang, Cần-thơ, mà mua.

Kính cáo.

AN HÀ NHỰT BAO

MỖI TUẦN XUẤT BẢN NGÀY THỨ NĂM

MỤC LỤC

1. - Quốc-trái.....	PHAM-BÁ-ĐẠI.
2. - Huê-ký điện tín. - Tin Huê-ký (Radio Américain)...	
3. - Nữ học đường.....	V. V. T.
4. - Phan-thanh-Giăng.....	NGUYỄN-DỊ-HOAI
5. - Lương đươn Thạch.....	TRẦN-MANH.
6. - Kiểm cổ hải đạt.....	NG. M. CHÁU.
7. - Bàn về sự Quốc-trái.....	ĐẶNG-VĂN-CHIEU
8. - Báo quán hội, diễn hý Quốc-trái Cần-thơ.....	L. Q. C.
9. - Luận việc thời sự.....	ĐẶNG-VĂN-CHIEU.
10. - Phần Đức-tặc hàng đầu chịu phép rồi.....	
11. - Quốc-trái trong các hạt xứ Nam-kỳ.....	Đ. V. C.
12. - Tham thi thâm.....	Đ. V. C.
13. - Học trò.....	LÊ-TRUNG-THU.
14. - Vui, buồn cùng bởi nơi con.....	PHAM-VĂN-NỮ
15. - Bình ký công đắc thọ thường khuê tỉnh.....	
17. - Thời sự. Giá bạc, giá lúa.....	

附借國債
SOUSCRIVEZ A
L'EMPRUNT
NATIONAL
義民必宜
Nghĩa-dân nên mua
quyển Quốc-trái

Quốc-trái

CANH MỤC LUẬN ĐAM

Nắng... nắng lửa.... Trời chưa nắng gắt, thả trâu nằm dưới vũng gấm đây, dựa cội cây hóng mát một giây, nằm chổng cẳng xem trời chơi mới khoan, trên quanh lộn mây năm sắc trái, cặm thì vàng, cặm thì trắng, mải mải hình long hổ đua

chen, chốn không trung cứ đông mùa men, vì chẳng khác lưỡng hùng tranh cao hạ. Kia... hướng bắc tiên đồng một gổ, có phải là Hồng-Hải nhi phụ-giống xuống trần, điểm kiết huyết mạch bảo cho nhơn dân, hay là câu lên Bồ-Tác cõi ngoài du ngoạn... đó... Buồn xem mây nói lằng, gần thể sự lực cưỡng, do kiếm cổ mấy lời, chữ thành bại hưng vong thường có, gương bảo ứng xưa còn tại đó, chữ trung hòa như lật rơi đây, đang lúc bày sớ: Cối Âm-Chân Đức tác lòng tây, ý thể mạnh muốn gồm chư quốc, nào kẻ vào bang lệ luật, dân mắng công lý nhơn quyền, nhưng mà, lòng trời chẳng lẽ như nhiên, lời vạy cho nên, liên hiệp quốc chớ đồng sớ kiêu, chẳng dễ đảo huyền bảo biển, quyết tạo trừ vô đạo chỉ ban; lúc ban sơ bình Đức lâu càng, bây giờ do, chạy chuôi mũi tám phang ty tử.... đáng.... đáng lắm.... ẽ.... tại mi sanh thói dục

chớ trách kẻ chẳng lành, chuyển hảy dầu
mì có vọng bái tới trời xanh, tội xian ác
ông nào lại thứ cho dặng nà..... ngửi
đền đây mừng quá, chỉ ừa, trời vọng
đồng ngâm ít câu thơ..... chời.....a.....

Cầm loài Đức tặc tánh cần kiêu.

Bốn biển tung hoành tướng dễ xiao,

Đình-Biểu (1) ý tài thao lược giỏi.

Ghi-Dôm (2) cậy sức tráo nha nhiều,

Ban đầu dáo thẳng vịnh râu hãnh.

Khi rút bại cơ xu mặt biếu,

Nhữ tât ưng hườn dả đáng sợ,

Rồi đây nghiệp Đê cũng mòn tiêu.

Gần bên đây có ông cây ruộng, nghe
tiếng ngâm rào bước đến coi, quả một
đứa thối còi, lại làm môi thông thái,
bước gần lại bên xô một cái, thẳng tề...
mì chân trâu chân giữ phận chân trâu,
khéo kiếm chuyện tha câu, úy chà chà,
tài bao nà mà ầu thế sự — Ông nói vậy.
mới là lăm dũ, nời xuống đây tôi phẩn
thứ ông nghe, chân trâu tuy hèn hạ là
phe, song cũng có lương tâm nhiều ít,
gian Đức tặc lâu loan bội ước, nhiều là
dân khuấy rối Hoàng cầu, lòng tham, hồng
một mối tóm thâu, dưng Đế nghiệp cầm
quyển vạn quốc, nhưng mà: thứ cuốn
nguyên thiên công ha tất, bởi vậy cho
nên: Mầu quốc ta liệp lực đồng minh,
bốn năm dư binh giết tung hoành, bây
giờ đó, ông có nghe à... Đức bại bắc
muốn toan qui thuận; Đại Pháp quốc
muốn tây cừu tây hận, trừ nghịch bang
vụ chữ thái bình, trước cứu nạn sanh
linh, sau giữ gìn công lý, mình đạo làm
thần tử, câu thủy thổ quốc vương, ước
đem thân ra đền chiếu trượng, đền nợ
nước dầu mà: da ngựa bọc xương nào
lại liết, rất cảm cảnh những tay trung
liệt, chỉ anh hào có dạ can vương, mấy
năm trường gối vát năm sương, mình
ngủ lại phẩn mình mà hổ thẹn, cư vương
thỏ mà chẳng bảo phò vương đạo. —
Thằng bộ coi lều láo, mà ăn nói có nchi,
để tao thuật chuyện oi, mấy nghe coi phải
được, mình chẳng dặng đem thân giúp
nước, dưng lương tiền giúp sức cũng
thông, quốc trái rao thiên hạ trảng đồng
ai có của giúp cho nhà nước, trước vì
an vì được, sau trả thảo trả ngay,

(1) Hindenburg: Đức-Soái

(2) Guillaume: Đức-Hoàng

tuy nói tiếng cho vay, chớ rõ là
phản sự đó, mấy biết gia đạo tạo chớ,
chẳng phải tay giàu có, đủ chi dưng trong
niên, lúa mỗi năm góp dặng vài thiên, bạc
ít chue để làm sở phí, nhưng mà tao hữu
chí, hay suy nghĩ trước sau, Mầu-quốc
thiệt công lao, bảo học ta biết mấy, nhà
nước đã có lòng tin cậy, mình là dân
trong nước, lẽ nào mình mặt lấp
tai ngơ, bởi vậy cho nên, bữa hôm qua
tao xuống Cauthor, vào kho bạc mua
nguyên năm số, mình không lao không
khó, dặng an hưởng thanh nhàn, thương
cho người đạo hỏa phò, thaug, xong
khỏi lửa tẩm thân nào kẻ..... Ông
ấy thật là người biết lẽ, nhiều lời nời
có nhơn, xét phẩn tôi tui sạch tay trơn,
lấy chi dặng mà mua quốc trái, à... bây
giờ tôi nhớ lại, về xin chủ lãnh thêm
đôi ba đồng dặng cùng chẳng hém, tôi xin
với làng, số năm cắt tôi mua sáu số, miệng
vái van hậu thổ, lòng khấn nguyện hoàng
thiên, xin cho tôi trúng một số nguyên, bảo
quốc trái tên để coi rục rờ. — Thằng
luận nghe không đỡ, mà ý kiến cũng cao,
thôi, vậy thì về làm đi... cháu; kia... mặt
trời quá ba sào, tao vát cây về, còn phẩn
mấy... đuổi trâu về kéo trở!!!

Phạm-bá-Đại.

HUÊ-KY

DIỄN TÍN KHÔNG GIẤY

(Télégrammes sans fil Américains)

TẠI HUÊ-KY

HOA-XANH-TÔN. — Ty lo về tiền nhơn-
công thấy thợ cho bay rằng tiền công
của các thợ trong xưởng trại dọc theo
bờ Thái-bình-Dương sẽ gia tăng 20%
còn các nơi khác thì 15%, khi trước
các thợ xin tới 80%.

Nội bộ đồng tăn cần cấp lại Mỹ-
quốc đã hạ cây thông trong các rừng có
hơn 200 triệu thước chuồng cưa sẽ ra
đồng tăn.

TRẦN TIẾN. — Binh Huê-ký ở hướng
tây thành Verdun chưa đầy một tháng
mà đoạt lại được 45 làng, xóm tới được
10 mille bẽ vô, lấy được trọn 165 mil-
le đất vườn vức, bắt sống được 20.000
tù giặc, chiếm được mặt trận bẽ dài

REUTER

Binh Huê-ký. — Binh Huê-ký đã đem
súng to qua trận tiền mà bắn các đường
xe độ binh A-lê-măn nên binh A-lê-
măn đang đảo bầm kiến bẽ mà bộ tri
thành Metz. Nội 15 ngày binh Đông-
minh bắt được từ 14 đến 27 Septembre
1918 tại Flandres 504 vị súng to, 120 vị
súng liên thanh, 5354 tù giặc, ấy là Ang-
lê bắt; binh Ben-rich bắt 7962 tên.
Langsa bắt 5177 tên. Từ 28 octobre
Đông-minh bắt được 30.000 tên.

HAVAS

Pris 29 Octobre 1918

Ô-trích xin bình chiến. — Chánh-phủ
Ô-trích từ điển tin qua Huê-ký xin đình
lập tức và có xin các nước Đông-minh
nào ưi dùm Giám-quốc Huê-ký cho xin
huê.

Dân sự phá nát quốc hiệu. Thừa
Tướng Tiszu Ô-trích bị lính thi chết tại
Budapest.

Nội loạn cả xứ Ô-trích. — Đại-Vương-
quốc Xet-bi đã lập rồi. Tại Ô-trích Hon-
grie có nội loạn. Tại Pragne dân đã
xương độc-lập tự do, tại Budapest, tại
Vienne cũng vậy. Binh lính theo dân mà
loạn, phẩn đối nhà vua. Hoàng-đế trốn
qua Hongrie 11 nạn.

Trung-quốc bị quở. — Các sứ-thần ở
Bắc-kinh gửi tờ trách Chánh-phủ Trung-
quốc sao trong trận giặc Hắc-long-giang
có nhiều binh A-lê-măn và Ô-tri-sen
trốn qua địa phẩn Trung-quốc mà Tuấn
phủ Heihô không ngăn cản, lại nói rằng
mình muốn làm sao không ai có phép
nói. Tại Mông-cô và Mãn-châu Chánh-
phủ để cho Dịch-quân tự do quá. Tê-
tác A-lê-măn bắt được tại Trung-quốc
không thấy xứ đoán trước công đường.
Các quan bị nghi rằng đồng lòng với
giặc không hề bị quở, bị đối gì. Bởi vậy
các xứ Đông-minh trách Trung-quốc
sao không lo phẩn sự đồng-minh, thế
gi trông ngày kia sẽ dưng vạn bang công
đồng mà xử việc giặc to nấy.

Lại-bộ Thượng-thư thấy các xứ đồng-
minh, trách cứ hèn hạ lính bắt quan A-
lê-măn tên là Von Hannkin hôm 30 Oct.

A-lê-măn. — Hoàng-đế rằng chừng
nào phải việc ích quốc lợi dân thì sẽ
nhượng ngôi. Chắc sẽ nhượng cho con
Trưởng-Nam, bẽ gì sẽ có nhiếp chánh.

có 20 mille, từ Argonne tới Meuse.
Binh Huê-ký tảo bộ gặp nhiều gò nổng
bầm hổ cam go mà rúng phá nổi mặt
trận của Nguyên-soái Hăng-dăng-Bru
(Hindenburg) đã lập khi trước. Binh A-
lê-măn có hơn 34 đại độ cự địch hết
bơi. Binh Huê-ký bắt được 160 khẩu
súng to, xương thảo binh khí vô số
cùng là xe Hơ-pông thiết lộ. Từ ngày
26 Septembre binh Huê-ký bắn ra có
hơn 2 triệu rưỡi trái phá nhiều lúc một
ngày bắn qua bên giặc có 15 muôn trái
phá. Máy bay và súng bắn máy bay
hạ được từ ngày 27 Septembre 130 cái
máy bay và 23 cái balloons. Máy bay
trận đã liệng quăng bên thành giặc
40.000 kilos trái phá để làm hư xe lửa
và giết binh. Sở trường tiến vô đang
dùng 4 muôn lính để lo tu bổ đường
sá lại.

HAVAS

Paris, le 28 Octobre 1918

Mặt trận hướng tây. — Binh giặc thối
lui, bẽ dài 25 kilomét, từ sông Oise
đến sông Serre binh ta tấn 8 ngàn
thước, đã chiếm thành Crécy-sur-Serre.

Mặt trận BALKANS. — Binh Ru-ma-ni
đã lấn ranh tỉnh Dobroudja. Binh Mă-
ki Ang-lê đã vào đất Alep, binh giặc
diểm nhiên.

REUTER

Hongkong 29 Octobre 1918 (chiều)

Binh A-lê-măn mở đập cho nước tràn
mặt trận hướng bắc để cho dễ thối binh
mà vì trời hạn khô đặc kỳ sở nguyên.

HONGRIE NỘI LOẠN. — Budapest báo tin
rằng quan binh đã lấy thành Fiume lại
được, dân loạn bỏ chạy.

HĂNG-DĂNG-BRU RA HỊCH. — Xiu binh đên
chờ ngã lòng, nếu xin huê từ tế không
đặng thì sẽ liến mạng cho đến cùng.

HAVAS

Paris 29 Octobre 1918

Turc-ki (TURQUIE) NANG ĐẮC. — Ngày
31 Octobre 1918 có tin giầy thép ở bên
London (kinh đô Ang-lê) rằng nước
Turc-ki đã qui hàng, tờ đình chiến đã
ký tên rồi, không thể rao hết các điều
mà nước Turc-ki đã nhượng cho các
đoàn tàu trận Đông-minh thông thả vô
ra Hắc-bải do theo ngả Bosphore (Bồ-
pho), các đồn lũy ở Cũ-lao Dardanelles
(ĐẠT-ĐA-NÊN) cũng giao cho binh Đông-
minh trấn, và đồn Bosphore cũng vậy.
Còn các tù giặc sẽ phóng xả cho về xứ.

ĐỒNG MINH THẮNG TRẬN PHÁP-QUỐC KHẢI HOÀN.

Đức Tắc Đái Hạng đầu, ký tờ xin đình chiến công nhận các điều đồng minh buộc.

Công lý đã đắc thắng: vô trụ tự do; nhưn quân văn minh đã thoát tay loài tàn bạo. Tài tình hào kiệt của quê hương rất nên vinh diệu, rạng vẻ quang minh đời đời.

Các quan văn võ phải ra lệnh cho đầu đó thương cơ tam sắc giữa các cờ Đồng minh rất vinh diệu, phải rung chuông đồng khánh trong các nhà thờ và các chùa phải bắn một hiệp súng 24 tiếng, cho sĩ tử các trường về nghỉ, xuất tiền kho mua đồ chẩn chẩn, hãy vào các nhà thương mà phủ hủy bệnh nhưn, tha các phần phạt. Phải cáo rạo cho chư hầu chư quân rõ rằng huê hương đã thắng trận khải hoàn, cả thuộc địa rất vui lòng mà hoan nghinh cái ngày hòa bình thế gian đã trở lại.

ALBERT SARRAUT.

Tin Huê-Kỳ

(Radio Américain)

HOA-XANH-TON. — Các đến Đồng-minh huê nước O-trich cho đó đang định chiến thi tề quán xin phiên đi h ra đây cho chư khảo quan nhân lâm:

1-Bình-hộ, bình thủy và bình trời đều phải bãi rạo; bình O-trich ở trận tiền tức thì phải giải giáp; tại địa phận O-trich thì để một số binh cho đủ cư trị trong xứ thời.

2-Phân nửa nhưng y và phân nửa pháo thủ cùng các đạo binh thì phải y lệnh Đồng-minh và lính Huê-kỳ sẽ nhóm tại chỗ đã định dâng nước O-trich giao địa giải cho Đồng-minh và Huê-kỳ mà lui về xứ.

3-Từ giặc khỉ lên thì binh O-trich đã chiếm đất Oural, nay phải giao lại cho Đồng-minh. Mặt trận từ núi Umbrail cho đến hướng bắc đất Stelvio, những binh O-trich sẽ đóng đầu thì sẽ có Đồng-minh định cho.

4-Các trận tiền mà binh O-trich đã rút đi rồi, thì binh Đồng-minh sẽ đem binh đến lãnh những đồ binh khí, đồ xe lửa của O-trich giao. Các mặt trận đã giao cho

Đồng-minh rồi thì binh O-trich không có phép cướp bóc và ra lệnh chi nữa.

Binh Đồng-minh có phép châu lưu khắp các quan lộ và thiết lộ trong cả địa phận O-trich và được dùng các xe mà chở chuyên. Đồng-minh lại có phép lựa các địa thế, để đặt binh hầu công hoặc thủ hoặc trị cho yên; khi tới đầu mà có cần dùng vật chi đều được lấy mà phải trả tiền.

5-Hạn cho 15 ngày binh A-lê-măn phải rút đi khỏi các mặt trận I-tali, Balkans và ra cho khỏi đất O-trich-Hongrie.

6-Nếu trong 15 ngày mà binh A-lê-măn ra không khỏi đất O-trich hongrie thì cuộc cai trị sẽ về tay Đồng-minh đang chiếm địa thế mà định đặt.

7-Y theo lệnh tướng soái mỗi mặt trận thì nước O-trich phải tha các tù giặc văn võ về xứ, mà không trông đòi tù; còn các lính bị thương đi về không được thì lương-y O-trich sẽ phải ở lại trận tiền mà săn sóc.

HOA XANH-TON

Quan giám quốc Huynh - Xon tư điện tín qua cho vua nước Italie mà khánh hạ như vậy:

Xin Hoàng thượng cho phép tôi tỏ cho Hoàng thượng rõ rằng nhưn dân Huê-Kỳ khi hay được tin Quý Quốc đã thoát tay kẻ nghịch rồi thì rất hoan nhưn danh dân Huê-kỳ tôi xin kính gửi lời cung hạ Quý Quốc.

CÁC ĐIỀU BƯỚC VỀ SỰ DÌNH CHIẾN

Thủy-quân

1. — Sẽ có lệnh ra dừng bãi các thủy chiến lập tức. Các tàu O-trich-hongrie cứ động cách nào sẽ có lệnh ra cho đó biết. Sẽ cho các nước trung lập hay về sự tự do hải trình trong chư thủy giới cho các tàu chiến và tàu buôn các nước đồng minh đi thông thả; còn việc trung lập thì sẽ bãi.

2. — Nước O-trich sẽ giao cho đồng minh và Huê-kỳ 15 chiếc tàu lặn đã đóng trong năm 1910 và 1916, cùng

Cáo-Thị

Tới ngày 8 Novembre 1918, số tiền của nhưn-dân trong cõi Đông-dương cho Nhà-nước vay là 47.740.000 quan

Số tiền cho vay to ấy trội hơn số tiền cho vay năm 1917 là 175.000 quan.

Quan Khâm-mạng Toàn-quyền có tư tờ cho quan Ngự-yêu-Soái Nam-kỳ cho nhưn-dân Nam-kỳ hay rằng cuộc Quốc-trái mà được thành-tựu như thế, là nhờ bởi những đền khuyến-don an-cứn và tỏ rõ và lòng ái quốc của dân sự.

Nên vậy, tại đây phải rằng sức thêm nữa bởi vì nếu số tiền cho vay được tăng thêm, thì nhưn-dân thuộc cõi Đông-dương lấy làm toại-chỉ đua nhau mà giúp cho Mậu-quốc, mới đây được toàn-thắng.

Cánthor, le 14 Novembre 1918.

Quan Tham-biện chủ tỉnh.

Signé: THOLANCE.

Phan-Thanh-Giảng truyện (tiếp theo)

Binh Annam và lập đồn nơi Chi-Hòa lập đồ trận thế vừa yên, kẻ binh Langsa kéo tới đánh cũng nhau một trận thì ông chánh soái bị thương (là tháng Février 1861 tháng giêng năm Tân-dậu).

Rồi tức thời sở về triều mà tâu rằng: không phương thế gì thủ được, lại có đầu thắng nổi; súng đồng trái phá bắn như mưa sa cát vãi, có binh gì cũng phải chết hết. Đó mới một trận mà hao binh tổn tướng của ta đã nhiều rồi, cúi mong thượng hoàng định liệu, chờ thần hạ cũng hết phương chống cự.

Đức Tự-Đức thấy binh phù cáo cấp, nên vua xuống chỉ dụ sai quan Phan-Thanh-Giảng, làm chánh sứ, ông Lâm-duy-Nghĩa phó sứ vào Gia-định nghị hòa cùng quan Nguyên soái Rigault de Renouilly. Lần này nghị hòa cả địa phận cho nhà nước Langsa cai trị ba tỉnh là: Gia-Định, Biên-Hòa, Định-Tướng (M)

hết thấy các chiếc tàu lặn Aleman đã và sẽ lọt vào thủy giới O-trich, còn các chiếc tàu lặn O-trich khác sẽ phải giải giáp và giao cho đồng minh và Huê-kỳ xem xét.

3. — Phải giao cho đồng minh và Huê-kỳ 3 chiếc tàu trận có đủ binh khí, 12 chiếc tàu xa tạc đạn, một chiếc đặt trái thủy lôi, 6 chiếc xà-lúp chạy trong sông Danube. Còn các chiến thuyền O-trich lớn nhỏ, sẽ nhóm tại đầu mà đầu thì đồng minh và Huê-kỳ sẽ chỉ cho, mà sẽ giải giáp, giao cho đồng minh và Huê-kỳ xem xét.

4. — Các chiến và thương thuyền đồng minh sẽ tự do vào ra trong biển Adriatique, trong sông Danube và trong thủy giới O-trich hongrie, các nước đồng minh sẽ lo vớt các thủy lôi và đồ ngăn trở, còn sông Danube thì Huê-kỳ sẽ lo phá các đồn lũy dựng ra vô thông thả.

5. — Các nước đồng minh và Huê-kỳ cũng còn đang vây O-trich, các tàu buôn của nước ấy cũng sẽ bị tra xét như thường, ngoại trừ một hai chiếc sẽ chỉ.

6. — Các thủy phi thuyền sẽ nhóm lại có nơi, của đồng minh và Huê-kỳ định.

7. — Các bờ biển và các cửa biển I-tali bị O-trich chiếm cứ thì nay phải trả lại mà phải bỏ các đồ và binh khí lại rạo.

8. — Các đồn lũy, các xưởng trại, phải giao cho đồng minh và Huê-kỳ, còn những tàu bắt của đồ thì phải trả lại rạo, trước khi lui binh.

9. — Những binh thủy đã bắt, phải thả ra lập tức.

Nữ học đường Saigon

Có tờ chận trị số 117 để ngày 8 Aout 1918 của quan Nguyên Soái Nam-kỳ cho thiên hạ hay rằng: Nay Nữ học đường tại Saigon đã làm thêm ra rộng lớn hơn năm trước; chứa đựng thêm 150 học trò nữ.

Và xin nhất lại giá tiền học nội, mỗi trò mỗi tháng 8 đồng bạc; nhằm một năm 10 tháng học (80\$00)

Vậy khuyến cha mẹ con em mau mau làm đơn xin, kéo để trễ thì hết chỗ đi.

Vô-văn-Thơ

tho) và củ lao Côn-Nôn, lại còn phải chiều bởi phe lớn là hai triệu bạc đóng đó là ngày 5 Jun 1862 tức là mồng 2 tháng 5 năm Nhâm-Tuất. Việc giao hòa an bài thì từ năm Tự-Đức thứ 11 (1858) cho đến năm Tự-Đức 15 (1862): Đây nhắc rằng: Trong bốn năm trời. Nghe lại tình cảnh quan Phan, nào khi ở triều nào lúc vắng mặt ra ngoài, cũng đều đêm nào ngày này mường trần trọc trầu xa âu lo việc nước. Quan lớn nghĩ buồn vì: từ lúc thanh niên đến năm này, giúp ba triệu, thống kê cũng đã 3 40 năm, chẳng có lúc nào buồn tức như lúc này: lo làm sao cho đến quên ăn quên ngủ, quên tánh mạng mất còn, ngó giang sang ngó nần, nhìn cây cỏ ngậm ngùi. Nghĩ cái công lao không rồi ơn nước; cũng chẳng biết trường đồ cảnh ngộ, nhiều lúc phong ba, chìm nổi là sự thường. Cái thân tâm nghĩ cũng không hại gì cho dầu nước, cũng khỏi nhục đến quân thân; nhưng ngại buồn cho thời thế. Buồn rồi sanh giận; giận là giận cái sở kiến của ngài không hiệp với các quan đồng triều, cho đến đối cơ đồ giang sang ba tỉnh này là tỉnh thành Nam-trung chỗ nhau rún của ngài, nay về tay di bọn xâm lấn. Cũng có lúc ngại nghĩ công lao của mấy vị tiền đề gây dựng non sông cõi bờ, chưa bao lâu; rồi ngài thương mà khóc một mình! Lại có khi ngài đương ngồi coi sách, vừng xếp lại thơ dài, đứng dậy đi ra đi vào thâu thập thì thì, không ai nghe ra tiếng! Bởi ngài tức là tức: đều dầu bay bốc thành linh, phải chi nước nào gần gũi, trước có gây nên cứu oán cùng nước nhà, bài sòng ăn thua cho đến ra trường kịch liệt, lẫn nhau bờ cõi, chẳng nói làm chi; Có dè dầu người bên Âu-thổ, đường thiên sơn vạn hải qua mà tranh hoành bờ cõi nước nhà.

(vị hoàn.)

Nguyễn-dư-Hoài soạn

Lương-duan-Thạch

(tiếp theo)

IX. NGƯU-NỮ TƯƠNG PHÂN

Trần-nương ở đó nghĩ đến một đêm sáng ra bữa sau, nàng đã hồi tỉnh lần lần, là vì nhờ nơi thạnh vắng, bụng bớt

sợ lo, tâm thần an định. Nàng liền mở mắt thấy bóng mặt trời đã chói tạc vô nhà, song hơi người vắng bật, chỉ có nghe tiếng gió thổi lại rai bên vách; Trần-nương lật đặt ngồi dậy, ngó ngay ra cửa, thấy cây cỏ đầy sân, nhưng chẳng có bóng người lại vắng; Nàng bèn coi lại trong nhà, trực thấy có một bà-già đương nằm trên giường phía trước Bà-già thấy Trần-nương thức giấc, rồi cũng lật đặt ngồi dậy, bước lại gần bên giường Trần-nương, lấy lời vui vẻ mà hỏi nàng rằng: «Tiểu-thơ muốn dùng cơm cháo chi không?» Trần-nương liếc nhìn Bà-già ấy, già lâu bèn lật đầu rồi nói:

«Cám ơn bà tôi không biết đối; như bà có lòng tốt, xin cho tôi biết chỗ này là chốn chi, còn bà ở đây làm gì? Bà-già liền cười, rồi kéo ghế ngồi kể bên giường mà rằng: «Tiểu-thơ hãy an tâm, để Già nói lại cho biết, đây là chốt núi Hoành-dải thuộc chốn non cao rừng rậm, xa cách châu huyện xóm làng

Trần-nương vội hỏi: «Chốn núi non rừng rú làm vậy, vì sao Bà lại ở đây?»

Bà-già trả lời: «Tôi là thủ-hạ của La-dại-nhơn, nên phải theo ngài mà tùng sự» Trần-nương lấy làm lạ, mà hỏi nữa rằng:

«La-dại-nhơn nào?»

Bà-già bèn nói: «La-dại-nhơn là người đầu lãnh núi này, mỹ danh là Thành-Tú, nguyên gốc là quan-lại tiến-triển (làm quan Triều nhà Thanh) vì nghịch phe Dân-chủ (phe tàn chánh phủ) nên thời về ẩn trú núi này; ngài thiết là người khoan như đại độ.... Bà-già vừa nói và nhìn chừng Trần-nương mà cười và tiếp nữa rằng: «coi bộ ngài có ý yêu mến Tiểu-thơ, nên ngài đã tính để cất lần riêng cho Tiểu-thơ ở, và các phần tôi phục sự Tiểu-thơ, đó như vậy Tiểu-thơ có bằng lòng chăng?»

Trần-nương nghe dứt lời bèn gần gương già cười, rồi làm thinh, bụng thầm nghĩ: «Nếu vậy, ta đã lọt vào tay quân sơn-tặc ắt khó bề tìm thể thoát thân. Theo lời Bà-già đã nói, thì quả là quân này có ý, quyết ép bắt ta, đang ở đây mà làm hầu-thiếp, cùng nó con lạc giao-bôi (trường tới đây, liền giật mình,

nàng đã khiếp vía, mở-hỏi ra ước dăm) nếu vậy thảo này phải trao cho quân sơn-tặc..... Ở thời thời, thì chịu chết cho tuyết sạch giá trong hơn là đem thân mình gần quân nó, một là làm như nhà tông-môn, 2 nữa thất nghĩa bạc tình cùng Phan-thị..... càng nghĩ càng sầu, ruột gan càng thêm đau đớn, dường như bị dập bị dấn; oằn lên nằm xuống, giả ý nghĩ lưng, nhưng mà đôi giọt lụy chàng đầy gối thắm.

(Sau sẽ tiếp theo)

Trần-Mạnh.—Cautho.

Cổ kiềm hải đạt

Triều hầu Lê, tại làng Từ-Ô có ông Tẩu sĩ; đã làm quan đến Thị-Lang rồi mà không thiết việc đời: Đời thấy chúa Trịnh ngang tàn, nên ông bưng về làng quán dưỡng nhàn vui theo cảnh già ở miếu thôn ừ. Gấu cạnh nhà có chợ nhỏ nhỏ; chợ gấu nhà quan huyện Quang-Miêng. Ông Thị-Lang là người trang hoàn, khôi vĩ, mặt vuông, râu ba chòm dài tới rúng, đến ngắt nước da đen tóc ít mà quăn, răng hở, tánh ông không trang sức; có khi mặc áo vải, bận quần vải, rách lằn trời thấy, bữa thì che dù giấy, bữa lại đội nón lôn cù rách mặc dẫu, năm ba ngày xách ít tiền kềm ra quán, mua đôi tiền rượu ngồi uống trò chuyện tám phơ cùng chủ quán và coi người rộn ràng lợi danh mà cười.

Một bữa ngài đương ngồi nói chuyện cùng ông quán, cả hai đều day mặt vào trong nhà coi đôi ba chậu kiêu của quán, kuông dè vòng quan huyện đi ngang, trước quán. Quan huyện thấy có người ngồi trên mây không đứng dậy. Bèn neirax vòng cho kêu hỏi. Thì ông ta bậm răng: không thấy. Quan huyện đương hỏi bách dịch muốn làm oai, vừa muốn hồ tạo lệ đem đánh, thì lại dòm thấy ông già, râu tốt. Bèn hỏi rằng: my già cả như vậy có biết chữ không mà vô lễ dường thế?

Ông Tẩu sĩ trả lời biết. Ông bèn day rằng: quả là người có biết chữ thì ta ra cho một câu như đối không xong ta sẽ làm tội cho mà tổn. Quan Thị-Lang thưa vâng lời. Quan huyện ra:

Tri huyện Quang-Miêng, kiêu vô lễ dư công.

Ông Tẩu sĩ đối:

Tẩu sĩ Từ-Ô hạnh hươ tu đắc thoát. Quan huyện nghe Tẩu sĩ Từ-Ô biết là quan cựu Thị-Lang; bèn xoàng xoàng ta lỗi rồi từ đi.

Phan-giang: Nguyễn-minh-Chau.

Bàn về cuộc Quốc-Trái

(tiếp theo)

Cổ nhân có câu rằng: Ních tắc thái bình cầu, bất ních bất loạn hơn, người được hưởng cuộc thái bình như chúng ta đây biết sung sướng dường nào? Ta được sung sướng chứ khá quên người phải cơn bất loạn. Tiền bạc chúng ta xuất ra cho nhà nước vay có lạnh lẽo, có khổ khổ có phơi sương đổ máu như người ở chiến trường đâu? Ấy vậy ta khá mở lòng rộng trí, cùng nghĩ cang suy, đừng dụ dụ mà tội nghiệp cho kẻ ăn sương năm tuyết cắt ngựa thanh đao.

Khán quan hãy vì bưng quan Toàn-quyển Albert Sarraut là người rất thương yêu lo lắng cho con nhà Anam. Ngài lấy làm trông cậy ta; và quan Nguyễn soai Nam-kỳ cũng có dạ chắc rằng ta sẽ hết tình giúp nhà nước. Nếu ta làm tại ngo mà điếc thì quấy biết chừng nào?

Chúng ta ở rộng rãi với nhà nước mai sau lẽ nào nhà nước chẳng nhớ ơn?

Chư vị khán quan, người ta vậy mình vậy, ít nhiều tùy sức, chứ khá chẳng vui.

Cái tri oán của một người thức giả là phải ăn theo thuở ở theo thì, đương ông thẳng bầu tròn mà xử thế.

Gặp cơn thiên hạ đến vùn giúp Chánh quốc, mình làm thinh làm thế ních mũi chịu lý sao dặng? Cái cơ họa phước, cái may thành bại ở đời đều do nơi lòng ta rộng rãi cùng không. Một việc làm phải chăng bao giờ mất.

Tôi đã các nghĩa tuần rồi, và nhiều vì đã làm lời luận biện, tôi tưởng không cần uoi giọng giải khán quan mới rõ. Một khán quan phải mua giấy quốc trái hai khán quan phải mua giấy quốc trái hai! Mua cho dân an, vật kiện quốc trái, niên phong.

Đặng-văn-Chiêu

Báo quán Hội, diễn hý Quốc trái Cánh

Khi ngày 1er Novembre 1918, Hội Báo quán Saigon, các vị Chủ bút, đi một chiếc tàu, của nhà nước, giặc hai chiếc ghê đồ lớn đem gành hát bộ của Cô ba Ngươn, đến tại tỉnh Cánh-thor, trình với quan lớn Chủ tỉnh, xin dọn rạp, cho hát bộ hát dâng lấy tiền giúp cho cuộc Quốc trái thứ tư này.

Quan lớn Phó bố Seré vui lòng, y theo lời xin, truyền dọn rạp hát bóng Casino kết bóng chướng cờ, thấp đèn rìc rờ, truyền rao khắp chợ đến đó mà coi trước là coi hát tuồng hay, sau nữa giúp làm việc phải.

Qua đến 7 giờ tối khi sự rọi ba lớp hát bóng, có đủ các viên quan Langsa, viên quan Annam và các sắc phong dân đều coi chật rạp, đến 9 giờ, mới thôi hát bóng, kể đó có hai Quán sập 8 lính bóng súng, bước lên sân khấu, đứng hầu hai bên, và hai Cai, thổi một hiệp kèn, tiếp mừng cây cờ Đại-Pháp, giặc kèn rồi cả rạp đều vui mừng chẳng xiết.

Kể đó, các vị Chủ bút Báo quán, sấm tuồng ra hát, nhắc lịch Đức Cao-hoàng, bị giặc Tây-Sơn đánh đuổi chạy vào Hà-tiên, rồi giao Đông cung cảnh, cho Đức cha Bá-da-Lộc, lãnh đem về nước Langsa, vì chỉ xin phát binh qua Nam, mà khỏi phục.

Lại sai quan đi quyền thần tiền bạc ngỗ báo đánh chỉ phí quân lương. Lúc ấy thấy Hồ-văn-Trung, sấm làm Lý trưởng đứng Diễn thuyết trong làng, mà quyền thần tiền bạc, kể quan lớn Phó bố bước ra đứng giữa rạp, mà đọc lời Diễn thuyết Quốc trái trong đại ý lời Diễn thuyết, ngài nhắc công ơn Đại-pháp, phát binh giúp đức Cao-hoàng khôi phục nước Nam, cơ đồ dựng sừng thì là người Annam, mang ơn Đại-pháp đã lâu, ngày nay Đại-pháp hữu sự, thì dân Annam phải nhớ ơn cũ, phải hết lòng mà mua Quốc trái cho nhiều và lại tỉnh Cánh-thor là tỉnh lớn, phải rằng sức mua giúp cho nhiều hơn các Tỉnh kia mới là xứng đáng. đọc lời Diễn thuyết giặc rồi, cả rạp đều vỗ tay vui mừng.

Hát giặc xuất ấy rồi, kể thấy Liêu-

quang-Khinh, ra đứng giữa rạp, đọc giấy thép trong đêm ấy dâng tin bên Âu châu, Thổ-nhĩ-kỳ đã ký tên qui thuận theo Đông-minh rồi, nghe rồi, ai nấy đều vui mừng hơn hờ kể đó, mấy thấy Thơ ký ở Cánh-thor, đem giấy số Quốc trái đi rao xung quanh rạp mà bán.

Kể đó, hát bộ sấm một con đảo, mặt đồ thung ra chướng một con bướm bướm lớn, rồi đèn khí vào, chiếu ra đủ màu xem rất xinh đẹp, đến 11 giờ hát bộ ra tuồng, hát xuất thứ nhì, thứ Tổng Dịch Thanh qua đánh Tây liều lấy Trần châu kỷ giá hát tới hai giờ khuya mới vãn.

Qua đêm sau, là đêm 2 Novembre 1918 dùng tám giờ hát bộ Annam hát thứ tuồng Tổng, Cao quan Báo, phá chiến bài phu, của Lưu-kim-Đinh, đến lớp phá phép Đư-hồng, trừ Lưu-kim-Đinh, mới vãn, qua đến hai giờ khuya, dọn đồ đi xuống Sốt-trang.

Hát trong hai đêm ấy, thân số bạc bán giấy gân dặng sau trăm đồng 600\$00 còn bạc mấy thấy bán giấy số Quốc trái cũng có một trăm đồng ngoài 100\$00.

Ấy đó mấy vị chủ bút Báo quán là kẻ ở chỗ này, người ở chỗ kia, gặp cơn quốc gia hữu sự còn phải hiệp nhau không ngại công khó, bỏ việc nhà lo việc nước, đi rao các nơi, ra làm tuồng hát, mà giúp cho cuộc Quốc trái thay. Hưởng chỉ mấy ông phú hộ ở Nam-kỳ này là ở an một chỗ khỏi một công đi xin bầy xem đó làm gương, hết lòng với nước, trong lúc có dùng, xuất bạc mà mua Quốc trái cho nhiều, mới rõ mặt là người biết ơn hũy thổ.

L. Q. C.

Luận việc Thời sự

(Note de la Semaine)

Từ đây về sau, mỗi tuần luận một bài thời sự dặng bàn những việc xảy ra và những cuộc sẽ đến lợi hại thế nào.

NAM-KỲ HẾT LÚA

Cổ như có câu rằng: "Lấy hột châu tròn một tác dặng cừu kẻ dới, không bằng cho nó ít hột bắp; dùng hột ngọc vuôn một thước dặng giúp kẻ bị đánh, không bằng cho nó một khúc tre vắn."

Nay như vì mấy tháng trước dân ta cần dùng bạc đồng thuở, và như là ăn rồi ngày tết thì tiền kém khuyết lắm, nên gộp cơ lúa, lấy năm cắt một gia mà phải bán cho Coet, Pháp thì nhà giàu năm ngoài bị lửa sức lối cúi mùa, lớp âm lớp bán rẻ, nên năm nay cũng tuồng sạch vira giao Sinoa. Cho nên coi thế gạo lúa một ngày một thất trật, bán mất bằng hai hồi đầu mùa, dân sự lao nhao lỗ nhò, kẻ thiếu trước, người hụt sau, xách bao dôi thùng đi này cùng xóm! Tại nhà tôi ngày nào cũng chẳng người người đến đây mua; kẻ có tiền một lần dặng dôi ba gia lúa còn ít tội nghiệp, còn kẻ chạy người chạy xuôi mỗi bữa đều dặng năm ba tổ gạo xem hình trạng dặng xót thương phận cơ hàng.

— Hỏi: "Năm nay dân sự Nam-kỳ sẽ dôi như bên Nhựt-bôn chăng?"

— Đáp: "Hết lúa riết phải dôi chứ sợ ai mà không dôi!"

— Sợ dôi mà có thể nào giữ được no chăng?"

— Điều ấy ở nơi mấy ông Quán hạt Hội đồng liên định xin cấm xuất cảng lúa hay là làm sao đó không biết. Và là Gouverneur c'est prévoir, lẽ nào quan Toàn quyền Albert Sarraut và quan Nguyên soái Nam-kỳ không tiên liệu cho dân nhỡ.

Điều tính trước hay chưa thì chưa biết; thấy tình cảnh sao thì nói vậy, ngửa trông lượng cả được cho.

Trà-ou, Bàng-vân-Chiến

PHÂN ĐỨC TẠC HÀNG ĐẤU CHU PHÉP RỒI:

5 Novembre

Nguyên hung đồng chè Foch cho Nguyên-soái bên Đức tặc hay rằng, có sai sứ qua hàng dậu, thì phải tới hải chimay, Fourmies rồi thì có người đem đường cho tới chỗ ngài lập định, rồi ngài sẽ ra mắt.

6 Novembre

Mày tên khám sai của Đức tặc là: Général Grnedell, général Wintelfelder, général Maurer và ami-

ral Hintze, ở kinh đô Berlin đi qua tìm ông Nguyên hung đồng chè Foch dặng xin hàng dậu.

7 Novembre

Hoàng đế Đức (Kaiser) đã từ ngôi rồi, Đông-cung và phó mã cũng bị dân ép phải từ chức hết.

8 Novembre

Sứ A-lê-mẫu tới gặp mặt Nguyên hung đồng chè Foch rồi thì Nguyên hung Foch dạy đọc mây lời bên Đông-minh buộc bên Đức chịu mới cho hàng dậu rồi thì sao mây lời ấy ra một bốn mà giao Đức sứ. Sứ Đức xin miêng chiến bại, Nguyên hung Foch không cho. Rồi Sứ-Đức xin cho phép gởi mây lời của Đông-minh buộc như vậy cho bên Soái của Đức hay dặng dãi lệnh, thì Nguyên hung Foch cho phép và ký 72 giờ (3 ngày) phải trả lời.

9 Novembre

Sứ của Đức tặc dậu phục mây điều của Đông-minh buộc, cho nên tờ đình-chiến (thời đánh giặc) đã ký tên xong rồi.

Sau sẽ rõ những điều Đông-minh buộc những lẽ gì?

QUỐC TRÁI TRONG CÁC HẠT XŨ NAM-KỲ

8 Novembre 1918

Bachien	508.078.50
Baria (4)	64.091.77
Bentre	659.448.20
Bienhoa	156.078.60
Cantho (6)	513.649.30
Chaudoc	278.850.60
Giadinh	270.250.50
Gocong	331.928.10
Hatien	19.841.70
Longxuyen	287.913.00
Mỹtho (5)	582.754.00
Rachgia	202.151.70

Sadec.....	480.908.80
Soc Trang (1).....	1.052.176.00
Tan An.....	303.962.10
Tay Ninh.....	124.023.90
Thudamot.....	397.931.40
Travinh (2).....	1.021.482.20
Vinh Long.....	488.181.70
Cholon (3).....	810.209.70
Cap St Jacques.....	77.293.90

Tỉnh Cantho mới lên được thứ 6 mà thôi. Cũng là khá, mà còn thua người ta. Thua như vậy, thì là tại mấy ông, mấy bà điều chủ, và thương mại, không làm hết bổn phận.

Bà con cô bác phải biết rằng như ngày sau, nhà nước có tăng thuế cũ, hoặc là lập thể mới, thì là tại mấy người vô tâm ấy đó.....

Tham thi thắm

Này kia một anh tham với một anh bà tiện cùng nhau đi đường. Hai anh nói chuyện toàn những lời ước ao cho thiên hạ mệt, cho mình giàu, khán quan biết rằng bà tiện với tham gặp nhau, chẳng bao giờ thuận được một lát hai người cái lấy gậy gõ với nhau.

Bỗng có ông thần tài hiện ra mà nói rằng: «Thôi hai người chớ rầy rà. Ta biết hai người đều có chí muốn cho nhiều của. Vậy ta cho mỗi đứa muốn vật gì đều được hết. Song phải muốn trước mặt ta đây và được phép ước một lần thôi. Như thằng này ước một món gì đó thì ta cho thằng kia hai món. Vì như thằng này nói trước rằng: «Tôi muốn một trăm cân vàng.» Thì tao cho thằng kia hai trăm cân. Nghĩ là đứa nào mở miệng ước thì đứa đó có của bằng phần nửa đứa kia mà thôi.»

Hai cậu nghe nói ngó nhau mà chẳng cậu nào dám hở môi. Vì sợ nếu mình muốn vật chi thì thần sẽ cho thằng nó bằng hai của mình. Chỉ bằng đợi nó nói trước để mình có bằng hai nó chơi.

Như vậy nên ngó nhau đợi hoài. Một lát anh kia hiểu anh nọ nói đi. Anh nọ hiểu anh kia nói đi. Trông hoài, giận gậy với nhau một chập nửa rồi anh bà tiện muốn hai anh tham bèn ó lên rằng: «Tôi

ước dúi một con mắt.» Vừa giục lời bà tiện nỏ một trông con mắt, anh tham bị dúi cả và hai con, bởi vì anh được của ước bằng hai.

Ấy là:

Hà tiện dúi một mắt.

Tham lam nỏ hai trông.

Tích xưa kia để lại.

Biên chép để xem chung

Đặng-văn-Chiêu.

Học trò

Nhiều người có con còn nhỏ mà muốn cho nó học lớp trên. Đều ấy chẳng ích, vì đứa nhỏ hoặc không đủ trí hóa hiểu những lời giảng dạy cao xa mầu-mỏ, hoặc không đủ sức lực mạnh giỏi để học nhiều bài vở với chúng bạn.

Nếu chẳng đủ trí hóa hiểu thì ngồi lớp trên ba năm sự ơ che hiểu nhớ ghi không bằng ở lớp dưới một năm. Nếu chẳng đủ sức lực thì phải hao kém môn mỗi bình oao hư thân.

Bà biết làm cha mẹ không nên để con biếng-nhát, Song chẳng nên ép-nặng con nít lắm. Vì như nó đau mới mọh, khá cho nó ở nhà nghỉ một ít lâu thiệt đó-da thắm-thịt rồi mới đem nó trở lại trường.

Nhà nước cấm học trò dưới mười sáu tuổi nhập các trường thi hội cũng vì một lẽ sợ ép si tử thiếu niên xoi kinh nẫu sử quá mà mang bịnh ngặt nghèo.

Lúc cha mẹ hay ông thầy mới giảng con nít học vầu phải tập nó ngồi này ngán cho quen, sau nó khỏi khom, phải dạy nó đứng để cái vở gần lắm mà cũng đừng dang xa lắm, sau nó khỏi hư con mắt. Còn sự thảo luyện gân cốt cũng điều giặc nên người, ấy nhờ ơn sư phạm các ông. Một điều các nên ông nhất-nhớ hằng ngày là làm cho chúng nó sau ra ăn ở đời chớ ý xất, chớ tham lam. Các ông há chẳng thấy nhiều đứa ra trường rồi hằng trường mình đùng bực thương phẩm, dầu ông thầy cũng khó hi?

Con nít có đứa biết ơn nhớ nghĩa ai ai đều mến, mà nhiều đứa học bèo vô cùng. Con nít phải sửa mình lấy.

Đặng-văn-Chiêu

Vui, buồn cùng bởi nơi con

Thiệt đứng làm cha mẹ thấy con đang quyền thế chỉ chỉ trong xã hội, chưa chắc là phước hay là họa, cho nên chưa dám vui mà cũng chưa ất buồn.

Như con nó biết dụng quyền thế ấy mà xử thanh phận sự, làm cho ích nước lợi nhà, hào chứa kẻ đơn cô yếu ớt, trừng trị quân đoán hạnh hoang tâm, căng dẫu đều bất chánh bất minh, điều đặc chứng nơi đường đạo lý..... thì là phước dôi cha mẹ vui dôi vì con lập được danh thơm, hiển dương cho nguồn cội!

Còn như nó có quyền rồi lại lòng quyền chẳng kể luật nhà phép nước, có thể càng cậy thế, mặc dầu đối trắng thay đen, bỏ lẽ công bình, cứ dục lợi mà thôi, hại ai trời kể; ngoài hiên lương thì húng hiếp, đưa hung dữ lại đùa theo; cách cử chỉ khác chi cáo dõn lột hùm dọa chúng, gả đeo lòng phụng khoe màu..... rồi thì là họa dôi cha mẹ buồn dôi vì con làm nhục nhà cho tông môn, mà lại chung y chẳng khỏi lưới trời bao phủ.

Vậy đứng làm cha mẹ phải biết tránh sự buồn này cho cha mẹ mới rằng con hiền. Phải tỉnh tâm thức lạnh mà vờng cấm quyền thế của mình thì mới khỏi bại kỳ thân.

Xin khá xét: cây.... mà chi, ý..... cũng mà chi? Kia bóng quang âm thắm thoát như vó càn, như hỏa thược; xuân qua đông lại, rồi đã thấy đổi thay hình dạng vẻ vui tươi, gương trắng kiêu, cuộc giàu sang..... đều biến tan theo giặc Nam-khai; chi; còn sư ngồi ngồi tư tưởng đó thôi, xem mình lại da mồi tóc bạc, cọng thừa bển mề, ngui lẩn thế tục, thoát nên chẳng ngại buổi kim thời mà kinh hãi buổi hậu lai; chừng mới biết đời người như hoa sớm nở tối tàn rồi phải dập vùi dưới gót. Ấy vậy trẻ với già nhắm chẳng bao lâu, chớ lạc bước xa đường đạo đức, cứ nói dẫu thuận phong mĩ tục, phải chằm nom theo lẽ công bình, thì mớiặng an vui thời lão mạp.

Lê-trung-Thu.

Binh-kỳ, công đặc, thọ thường khuê-tĩnh

(1)

(La croix aux drapeaux)

Dưới lang cây, bóng yêm, rậm rạp,
Lá sậm-xanh, liêng-lại giao tăng,
Mấy cơ, khí phách liềm ngao,
Dầu binh ra đó lúc tang canh gà.
Hương-dông-biên, thấy đã nháo nhán,
Cánh mộc-lâm, yếm sáng lò vào.
Màng trời một bức trắng phau,
Đức mang, lửa-túng, ung sao... lem vào
Khói yếm-hả, bay tan yếm-yếm,
Ván, hao-quạch, muông nhiều lộ-quang
Quan-quân, cánh đồng một đoàn,
Trời xanh về chói, diệu van mây trùng.

Giáo hàng nhận binh hùng rở mặt,
Lâm trận rồi, giết giặc cướp thành,
Oai-phong, lâm lâm đá đánh,
«Thượng-lâm!» hai tiếng ấy giành mặt
ngồi.

Thêm chửa Soái, tài Tôn, sức Hạng,
Sa-mo-ri, thất hăng tên ngài,
Ra-ba, cứu khổ, cây tài,
Ga-li-phô-ly, ai ngoài bị thương.

Tướng Gourand, quân thương mến phục
Bể, lược-thao, trí-đức ven-toàn,
Tùy cơ ứng biến rất ngoan,
Chẳng cần thì chẳng nhẫn-tàng rua-binh
Chận-Quân Đức thành Reims phía bắc,
Còn Mậu-xen, vây chặt tư-lê,
Nhốt vào trường huyết rộng khai,
Sông từ mặt trận đến ngoài Paris.
Súng rập, nổ, liên thành chẳng dứt,
Trên vòng binh đồn nước dạng tuồng,
Nhiệm lệnh ra: «Đất di ngoại ngổ!»
Khắc chi cơ (hạ thủ bất hoàn)
Làm cho quân giặc kinh-mang,
Bại cơ, phải chạy, hết toan tấn thành,

Quả là nổi trận lửa hương,
Lục, truôi si-tốt, sấm tuồng giao phong.
Kể xáp trận, một trường hỗn chiến,
Lại lại, qua, quí điển: thần dân.
Chết thôi là chết, rồi tan,

(1) Mấy cây cờ binh, ra trận, nếu thắng
đều lì ng gần mây day như binh tướng-vậy.

Địa-vị mấy cuộc, thuộc toàn về ta.
Trên thành Reims cửa nhà tan-lúc,
Trương quyền-vân, bia tác muốn ngày,
Đại kỳ một là phát ngay,
Nương theo ngọn gió, dù đây tầng-băng.

Thấy truyền tin, ngọn-ngành mới rõ,
Bốn-mươi tám cơ, thọ khuê-tinh,
Goureaud thừa-mạng, khảo binh
Trao ra bầu ấy, thể-tinh môn ham,
Cuộc đố thắng, nghi phạm như đây,
Anh-hùng ơi, ít thấy! xưa nay,
Lựa sao, mà khéo lựa này,
Lựa người đông-được, giúp tay một thì
Kèn thổi giọng, tiếng y dơi trỏ,
Trần núi, dèo, rả rả, khắp-xuông.
Khoe-khoan nhưng-vụ cao-cường
Mấy cơ, mấy-toán chiến trường nên công

Đưa gươm ánh, vắng bóng trở mặt,
Chối sắt gươm, gan sùng, lợi-lòa,
Rêu xanh-vàng, miếng kiếm-sa,(2)
Đuờng máu rực rỡ biết là bao xinh,
Cờ tam-sắc nổi mình đưa gió,
Cờ đã đánh, sáng có công lao,
Điều-dàn canh-chi dạn-xao,
Khải-Hoàn ôm-ấp, bọc-bao mấy chiều.

A. Viviers.

Phạm-vân-Nở phụng-diễn.

(2) Đây là chỉ miếng khuê-tinh chiến thắng
(LA CROIX DE GUERRE); dải của nó hai
sắc: XANH-VÀNG, còn cái máy-day thì là
bóng kim-sa (email.)

Thời sự Giá bạc

Kho bạc nhà-nước..... 3f 75
Đồng-Đường..... 3 75

Giá lúa

Từ 3\$30 cho đến 3\$35 một tạ, tùy
theo thứ lúa.

Minh tạ lương-y

Go-Comp. le 28 Octobre 1918

A Monsieur Triệu-Cương.

Chủ nhơn: Pharmacie Shanghai
188, Rue des Marins, 188—Cholon

Kính lời thăm ông chủ tiệm cho được
an ninh trường thọ, sau tôi kính tỏ

ông hay: Cách mấy ngày trước đây tôi
có mua thuốc (ngũ lâm bạch trạch) được
hoàn (Thuốc đau lỵ) của ông tôi uống,
thiệt thuốc ông rất nên thần hiệu, chẳng
sai lời ông đáng báo.

Vậy xin ông làm ơn gửi thêm cho tôi
mua năm ve nữa giá là 2\$00, gửi cách
CONTRE REMBOURSEMENT cho dễ.

It hàng kính thăm ông cùng Đại-Biểu
ông trong tiệm được vạn sự bình an.

Nay kính.

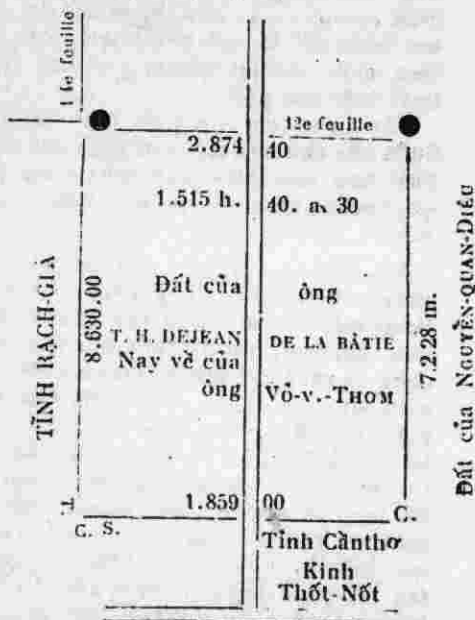
NGUYỄN-VĂN-LẠI.

Cordonnier au village de Yên-Lương-
Đông (Gocong).

BÁN THUẬN MẠI

Giá mua trả một phần chịu, một phần mặt

1465 mẫu ruộng, tọa lạc tại làng
Thanh-Phủ, nguyên là làng Thanh-bồ
trung-nhi (Long-xuyên)

Ai có cần hỏi thăm đều chi thì gửi
thư cho ông Võ-văn-Thơm, Colou à
Cánthor mà thương nghị.

NHÀ IN NGÀNH

TẠI BACLIEU

Kính tố cùng Chư quý Vị.

Ấn quán An-Hà dựng nên tại tỉnh
thành Cánhthor, gần Bả đã gần hai năm.
Thậm cảm ơn dày của Lục-châu quân-
tử, sáng lòng cổ-cập, ngày nay mới thấy
cuộc thanh bình đặc-lộ như vậy. Bón-
Quán chẳng ngớt lo lường, bằng tìm
tôi thể chỉ cho Chư quý vị đăng vui lòng
tình cậy, cùng nhau mua bán lâu dài. Đã
vậy mà chớ, còn một nỗi lo cho chư vị ở
xa tỉnh thành các nơi, như là nhầm
đường văn-lai trặc-trở, mỗi khi muốn
mua chác vật chỉ nơi hồn-quán, phải
nhọc lòng, cực trí mà đợi chờ, nhiều khi
ý không đăng toại mấy là vì in, thì
không tận mặt mà dấu dò, còn mua, thì
không cháng chừng mà lựa chọn. Ấy
vậy bốn quán nghĩ đăng phương này,
ác là lường toàn kỳ mỹ: Là tỉnh thoảng
đầy, mỗi chốn tỉnh thành, sẽ có một tiệm-
ngành. Còn hiện bây giờ đây, trước hết
thì Bón Quán đã dọn tại Bacleu một
tiệm rồi, công cuộc sắp đặt vừa an bài:
Hiện là: **Succursale de l'Im-
primerie de l'Ouest Bac-
lieu**, ở đường phía sau nhà chớ; cây có
thấy LÊ-HỮU-NÊN, Quán lý nhà hàng
ngành Hậu-Giang Dương Hành, Quán-thủ.
Xin thỉnh Chư Quý Vị như khi nào rảnh
vui chớ bước đến đó xem chơi. Tiệm
bán đủ đồ văn phòng từ bừa, truyện,
sách của học trò và lãnh in các
món theo kim thời: như danh thiếp,
thiệp hôn, thiệp tang, cũng đủ nhỏ nhích
thì sẵn có Ấn-công ở đó thì hành trong
giây phút.

Cũng có đóng sách, cũng in đồ
lớn như bộ, sổ, thư, truyện, khác con
dấu đủ kiểu, công việc làm mau và khéo
mà giá tin vừa phải thì thôi.

Trong một tháng trở lại đây, tại Soc-

trang cũng sẽ có dựng một tiệm như
vậy nữa.

Cúi xin Liệt-vị niệm tình mà giúp bạn
đóng-bang cho nên việc, ơn ấy tác-ghi
ngàn thuở.

An-Hà Ấn-quán.

Kính-cáo

Phổ cáo Đồng ban

Kể từ buổi An-Hà Ấn-quán,
Tại Cánhthor, tạo sáng đến đây,
Lục-châu quân-tử, ơn dày,
Mẫu-cần mua giúp, ngày nay thanh-bình,
Thanh-bình đăng cửa hàng rộng mở.
Mấy sớm thêm, thấy thơ tin rỗng,
Lãnh in chỉ thấy đẹp xong,
Truyện, thơ, danh-thiệp, thiệp-hồng,
[thiệp-tang.

Toa, sổ, bộ, làm càng kỹ lưỡng,
Chắc lại bền chắc như xưa của người,
Nói chi sách đồng thì thôi!
Lương đa, lương bố, để đời ít hư.
Sách in sáng, tình từ, Kim Túy,
Tư-diễn công Sở ký Đại-nam,
Toán tra Pháp lý, dạy kham,
Cách thi hành án, thiệp làm rất hay.
Thước, viết nghiên sáng đây đó hàng.
Thiếu chi đau giấy láng, mực nới;
Chức trao, nào phải chửi lời,
Sang chơi 1 chuyên xin mời các ông.
Tuy vật-liệu, nay không dễ đủ,
Bón quán nào dám phụ ý ai,
Khó nhọc thứ mấy chẳng nài,
Miếng cho đẹp dạ Quý-ngài là hơn.
An-Hà Ấn-Quán B. Saintenoy Cánhthor
Đón kính.

NAM-HỒNG-PHÁT

KHÁCH-SANG

Ở ĐƯỜNG BOULEVARD BONNARD, SỐ 106
Ngang Gare xe lửa Saigon-Gôváp Chợ-Mới
Saigon

Bán rượu tây, và cho mượn phòng
ngủ, sạch sẽ và rộng rãi mát mẻ lắm, qui
ông, quý khách có đi Saigon xin dời tới
lại tiệm tôi mà ở, lấy làm thông thả lắm.

HUỲNH-HUÊ-KỲ.

MINH TẠ LƯƠNG Y

Hòa-Bình, le 8 Octobre 1918.

A Monsieur TRIỆU-CƯƠNG

Directeur de la Pharmacie Shanghai 188, Rue des Marins, 188. — Cholon.

Monsieur,

Kính thăm ông cùng Đại-Biểu đặng mọi sự lành.

Từ ngày mua thuốc « Bí Chế Giải Độc Dẫn Hườn » (thuốc bỏ nha phiến) đến nay thì cứu được có vài mươi người ghiền nha phiến rồi.

Mấy vị kể ra sau này thì đã bỏ được nha phiến rồi, nên đến đây tôi thay mặt mà tỏ lòng cảm tạ với ông và rất đáng khen ông dày công mà bào chế thuốc « Bí Chế Giải Độc Dẫn Hườn » rất nên thần hiệu, giải được bệnh ghiền nha phiến như thần, mấy vị này khi còn hút, thân thể gầy mòn, ăn uống không biết ngon; từ ngày uống thuốc bỏ nha phiến của ông, lấy làm khoái chí vì ăn uống biết mùi ngon, chơi bởi thông thả, không nhứt mõi chi hết, hình dung mạnh dạng như khi chưa kết bạn cùng cô nha phiến vậy; trong mấy vị bỏ nha phiến đây thì có một vị nghèo mà còn nhỏ tuổi hơn hai vị kia, song cũng là một bệnh.

Tôi xin biên qui danh của mấy vị này thay mặt tỏ lòng cảm ơn ông như sau này :

Ông Lâm-lân-T... 76 tuổi, cựu xã trưởng làng Hòa-Bình (Bạcliêu) điển chủ, ghiền đã hơn 20 năm, mỗi ngày hút 2\$.

Ông Lưu-quang-H... 66 tuổi, cựu ngli sự địa hạt, điển chủ, ghiền hơn 10 năm mỗi ngày hút 1\$50,

Ông Lưu-vinh-C... 54 tuổi, cựu cai tuần, ghiền hơn 23 năm mỗi ngày hút 0\$60

Trong Lục-Châu vị nào có rồi vương bệnh ghiền nha phiến cũng nên mua thử ít ve mà thí nghiệm thì rõ biết là một phương thuốc rất nên thần hiệu hơn các thuốc giải nha phiến khác, không phải như mấy mớ thuốc tôi đã thấy người trong làng tôi mua mà uống rồi dòi ba ngày rồi phải hút lại vì nó phá, chớ thuốc của ông Triệu-Cương uống vào thì lại khoẻ hơn khi hút, từ chi đều bình hòa, ăn ngủ được. Rất dòi là ba vị tôi kể trên đây đều là người già yếu trong nhà sáng tiền nên bạc muốn mà còn bỏ tuyệt nha phiến được, vì bệnh nha phiến là một bệnh rất hiểm nghèo, làm cho thân thể hao mòn, mất sự thông thả mà lại hao tổn năng biết hao nhiều tiền bạc, gặp phương thuốc hiệu nghiệm như vậy cũng nên dùng mà trừ cho tuyệt.

Từ ngày tôi đọc nhật báo thấy bài thuốc đến nay, tôi ra công mua giùm cho kẻ quen biết, người thân bằng cố hữu của tôi đã dư mấy trăm ve (mỗi ve giá 0\$60) ai uống vào dòi ba lần thì biết là thuốc thiết hay, nay từ châu thành Bạcliêu đến làng Hòa-Bình đã có nhiều người dùng và nhiều tiệm trừ mà bán.

Tôi xin mấy nhà Nhựt-Báo cũng nên vui lòng mà ấn hành bài này vào Quí-Báo cho đồng bang biết nhau mà dùng dặng trừ cho tuyệt cái bệnh rất hiểm nghèo này, tôi tưởng cũng là điều hữu ích cho đồng bào.

Nay kính

Nguyễn-văn-Son.

Directeur de l'Ecole cantonale au village de Hoa-Bình à Bạcliêu.

PHARMACIE SHANGHAI

Chữ-Nhơn: TRIỆU-CƯƠNG

188, Rue des Marins, 188. — CHOLON

Bốn hiệu trông rắng, bích rắng vàng và thay con mắt bằng chai theo kiểu thức Langsa, có BẢNG CẤP TỐT NGHIỆP CỦA QUAN LƯƠNG-Y LANGSA BẢNG THƯỜNG, và có bán nhiều thứ thuốc rất thần hiệu. Chư quý-vị có cần dùng thuốc của tiệm tôi thì hãy viết thư cho tiệm tôi rõ, sẵn lòng gởi CONTREREMBOURSEMENT tiền gởi về thân chủ phải chịu. TẠI SAIGON NHÀ SỐ 23, ĐƯỜNG PELLERIN CÓ BÀN GIÙM THUỐC CỦA TIỆM TÔI.

Ngũ Lâm Bạch Trục Dược Hoàn

(3) (THUỐC ĐAU LẬU RẤT THẦN HIỆU)

Thăm tương những bệnh sang độc lây nhau là do nơi việc phòng sự quá độ; sức không đủ mà gần gũi cuộc phong tình, nhiễm thấp khí nhiệt độc mà sanh bệnh đau lậu, đái gấc, nước đái đục, hoặc đỏ, hoặc vàng, nóng nẩy, ấy là những chứng đau lậu chắc chắn. Bỏ đường xét kỹ chế ra thứ thuốc này chọn ròng thuốc tốt, tánh hòa bình, không nhiệt, không hàn, bất loạn người yếu kẻ mạnh chỉ có bệnh đau lậu, dùng đến liền thấy thần hiệu, bởi bỏ nưong khí, tiêu tắng giông độc. Con trai đau bệnh này trong lò đái nhứt. Dùng đến thuốc này hay lắm. Đờn bà có huyết bạch cũng trị được cả, uống vào khỏi sanh ghê, sanh chốc, khỏi mang bệnh huê liễu, lại tuyệt nọc độc khỏi uống thuốc trừ cang. Bệnh nhẹ dùng chừng một hai lần thấy mạnh. Còn bệnh nặng thì bốn năm lần liền dứt, không đau đi đau lại nữa. Những khách ham vui ai dám chắc khỏi đau lậu, nếu rồi ro vương nhiễm các chứng nói trên đây mau dùng thuốc này trong một ve mạnh tức thì. Thiết là một phương thuốc sang độc lực nhứt trên đời.

Cách dùng cổ chỉ rõ trong toa.

Mỗi ve giá là 0\$40. — 12 ve giá là 4\$00

BÍ CHẾ GIẢI ĐỘC DẪN HƯỜN

(4) (THUỐC BỎ NHA PHIẾN RẤT HAY)

Có nhiều quý-vị ghiền nha phiến, có tri muốn kiếm thuốc thiết hay mà uống dặng bỏ phứt đi cho rồi. Bởi vậy bốn hiệu chẳng dám tiếc công mà gia tâm chế phương thuốc « Bí Chế Giải Độc Dẫn Hườn » này, tánh chất hòa hườn, không nóng không lạnh, bỏ bởi khí huyết, mạnh khoẻ tinh thần, ăn được ngủ được, thiết là thần hiệu như thần. Uống thuốc này thì hết ghiền liền mà lại ăn ngon, ngủ yên giấc, không đi tinh, không hạ lợi, tới buổi không nhớ chừng, không đau mình đau mảy chi lèi. Thuốc này đã thí nghiệm nhiều người tại làng Hòa-Bình (Bạcliêu) cứu được nhiều người ghiền rồi. Thiết là một phương thuốc bỏ nha phiến này hay hơn các nơi khác mà giá lại rẻ hơn.

Cách dùng: Như mỗi lần hút một chi thì mỗi cứ uống bốn hườn, uống như vậy dặng ba ngày rồi sau giảm lần lần xuống. Trong 10 ngày thì bỏ dứt bệnh nha phiến chẳng sai.

Như ai có bệnh tức lối đản hồng, ỉa rớt, uống một hườn thì hết.

Tuyệt giá :

Mỗi ve lớn 1\$20. — Mỗi ve nhỏ 0\$60

HÓA ĐÀM NINH PHẾ CHỈ KHÁI TÁN

(THUỐC HO VÀ BỔ PHẾ TÁN ĐÀM)

Vả bệnh ho là bệnh hay biến ra nhiều chứng nguy hiểm không kể xiết. Nếu thuốc không hay thì khó trị. Tiệm tôi có chế phương thuốc này để trị bệnh siễn, bệnh ho chẳng luận lâu mau, hoặc phong hàn tà khí sanh ra ho, dùng đến liền thấy công hiệu. Thuốc chế không mát, không nóng, đờn bà có thai, người lớn con nít chi đều dùng được cả. Thiết là một phương thuốc trị bệnh ho hạng nhứt trên đời.

Mỗi một gói giá (0\$10)

Bán tại: Quận-Tin-Ký đại dược phòng
60, Rue de Canton. — Chợ-lớn

QUAN TÍN KÝ ĐẠI DƯỢC PHÒNG

CHỦ NHƠN: M. LÊ-TOAN 60, Rue de Canton, 60. — Cholon

Bến hiệu có trụ và bán lẻ đủ các thứ thuốc Cao, Đơn, Hoàn, Tán, đều là thượng hạng, các nơi xa gần đều biết danh, có nhiều vị trong Lục-Châu gửi bài tặng khen thuốc của tiệm tôi trong các quĩ báo rằng: «Thuốc bổn hiệu rất thần diệu». Các xin chữ qui-vị trong Lục-Châu như muốn dùng thuốc của tiệm tôi, xin vui lòng viết thư cho tôi rõ, sẵn lòng gửi thuốc lập tức mà gửi CONTRE REMBOURSEMENT. Chữ qui-vị muốn xin CATALOGUE, hãy viết thư cho tôi hay, sẵn lòng gửi cho không. Tại Saigon nhà số 23 đường Pellerin có bán giùm thuốc của tiệm tôi.

SÂM NHUNG BỔ THẬN HOÀN

(THUỐC BỔ THẬN GIÁ SÂM NHUNG)

Dám tưởng trong thân thể con người, thân là cốt rỗng, nếu phần tiên thiên hao kém, hậu thiên thất dưỡng thì phải mau dùng thuốc mà bồi bổ tinh thần mới được mạnh giỏi. Nền tiệm tôi gần lòng hiệp chế hoàn thuốc này công hiệu bạng như, điều hòa huyết mạch, bổ thận tráng dương, tư nhuận mật mảy, khoả hòa tỉ vị, hồi khí song thần, hoặc bởi sắc đục quá độ, mộng mị di tinh, bạch trược, lậu, tinh tiết dầm dể, mố hôi lại lạnh, hoặc hạ nguơn suy nhược, thận kém tinh hàng, cử động yếu ớt, lỗ tai chảy nước, mồi gối đau lưng. Các chứng về hư tổn mà sanh, dùng đến thuốc này đường cây khô dưới chân nhưn mĩa mốt, sung túc tinh thần nở nang đa thịt.

Mỗi hộp 6 hoàn giá bán (0\$60)

THIÊN KIM BẢO KHON ĐƠN

(THUỐC BỔ KHON (ĐƠN BÀ) CHƯỞNG TỬ)

Thuốc này trị bệnh đơn bà con gái huyết khí suy nhược, thân thể ốm o, nhàu sắc vô vàng, đường kinh không đúng kỳ, hoặc trễ hoặc sục, bạch đới hạ, huyết bạch hoặc nhiều hoặc ít, huyết hàn, lậu, hư thai, nếu sáng, nơi tử cung lạnh chậm con, hoặc sung sức quá bội, ngăn trở đường sanh đẻ, chậm thai nghén, hoặc con gái lớn lên bề đường kinh, bón huyết, lặn lớn bụng. Ăn ngủ không ngon, no hơi, nhứt đầu, sanh chứng nhứt gân, mồi lưng đau bụng, khi nhiều khi ít không chừng, hoặc đơn bà có thai, bệnh trứng lên. Các chứng hư tổn dùng đến thuốc này thì lành mạnh. Bồi bổ khí huyết, chưởng tử lương phương.

Mỗi hộp 2 hoàn giá bán (1\$00)

DƯƠNG TÂM NINH THẦN HOÀN

(THUỐC BỔ TÂM AN THẦN)

Phương thuốc này chủ trị lo lắng quá độ, hao tổn tâm huyết, đêm ngủ chẳng ngon, tinh thần bất ổn, giảm sức sống, ăn, bạng hoàn thân thể, tỷ vị suy nhược hay mệt hay quên, cũng bởi học hành quá sức, dầm sương gió nắng, buồn bán nhọc nhằn, ngồi cả ngày, đi cả buổi, mệt nhọc tinh thần, các chứng về lao tổn, dùng đến thuốc này, rất nên thần hiệu, bồi nhuận tâm can, điều hòa huyết mạch, lỗ tai sáng mắt, định chí an thần, bổ ích nguơn khí, thêm sức sống lâu.

Mỗi hộp 6 hoàn giá bán (0\$60)

VẠN ỨNG ĐỨC TẾ ĐƠN

(THUỐC BỔ CHƯỞNG)

Phàm con người bệnh chi đều có thuốc trị cả. Nếu dùng nhầm thuốc trư nhiên bệnh lành. Tiệm tôi đã hiệp với các lương y có danh hên Trung-Huê cùng người Tây học đủ lẽ mà hiệp phương thuốc đức-tế-đơn này, chủ trị các bệnh thời chứng, đau bụng, tả, mửa, vộp bẻ, sinh bụng, no hơi, trọc tả giải phong độc, hoặc cảm mạo phong hàn, như đau sởi mồi, ăn không tiêu, no hơi tức ngực, bụng chướng, hay nghiêng rặng, ngực xe ngực hơi, chói nước, đại sảng, nhiễm phong, ho nóng, la, nước sôi xã, từ chỉ bằng rừng, thân thể nặng nề, dùng đến, tức thì công hiệu còn cơ mạnh mà thương dùng, thì xu trừ bá bệnh tả khí khó xam, hoặc dùng để trong nhà tùy thân hoặc gặp người cơn nguy cấp mà cứu, thì công đức rất trọng. Bất luận già trẻ gì đều dùng được cả.

Mỗi ve nhỏ giá một cái (0\$10)

Mỗi hộp 12 ve giá (1\$00)

PIERRE PHAN-VAN-VAN

DIT VANG

Geometre Civil

Longxuyen — Chaudoc — Sadec

ARPENTAGE

Délimitation et Bornage

EXPERTISES

Ông Phan-van-Vang

(Pierre)

KINH LÝ NGOẠI NGHẠCH

LONGXUYEN—CHAUDOC—SADEC

Lành đạt điển thờ,

Phân giải hạng,

Tương phản thổ sản,

Công chuyện làm kỹ

cang và tin giá nhẹ

Điều chủ có cần dùng

xin viết thư thương nghị

Cáo Thị

Có người muốn bán một cái máy đèn dầu xăng (un appareil d'éclairage à gaz d'essence): bình dầu để trên cao, có ống chạy xuống rải ra, tra được mười lăm ngọn đèn. Đèn này sáng lắm, có đủ đồ phụ tùng sẽ bán luôn theo cuộc. Người ta bán là vì mới đem đèn điện khí vào nhà, nên đèn dầu xăng (essence) dư dùng.

Bán thiệt rẻ, xin viết thư cho Bồn quán An-Hà-Nhựt-Báo mà thương tính.

LOI RAO

Tại nhà in Hàn-Giang Cantho có bán hộp đồ đựng đồ cho học trò dùng kêu là PLUMIER; trong hộp ấy có:

1 cây viết chì đen, thứ tốt

1 cây viết chì đầu xanh, đầu đỏ

1 cây viết mực có găm ngòi viết

Giá mỗi hộp là 0\$40

Tiền gửi phụ thêm. 0\$10

Cũng có bán các món khác nữa; giá rẻ lắm, xin viết thư thương nghị.

TIỆM BÁN BÁNH MÌ

HIỆU TÂN-PHƯỚC

Đường kinh lập — Cán-thơ

NGUYỄN-THỊ-NỮ

LÀ CHỦ TIỆM

Kính lời cho quý ông, quý thầy rõ, tiệm tôi làm bánh mì rỗng bột mì tây, mua tại hãng DENIS FRÈRES là hãng bán bột tốt có danh. Cách làm sạch sẽ, bánh thì dễ trong tủ kiến có rộng nước, kiến lên không dặng, ruồi bu không được lại khỏi ai rờ tay dơ, ai muốn mua ở nào thì chỉ người trong tiệm lấy trao cho.

TIỆM

Trương-văn-Hanh

Sadec

Có bán xe máy mới và đủ đồ phụ tùng xe máy và sửa xe. Lành thấp muốn đèn khí đã (carbure) theo cuộc quan, hôn, tạo, lễ, kỷ văn Tân gia, hạ tạo, khăn đen băng nhiều tây và khăn bông tốt thượng hạng, bán ở và bán lẻ vô ruột xe máy hiệu Michelin, giấy bầm-ét đủ cỡ đóng theo kiểu kim thời. Quý ông ở xa muốn mua đồ phụ tùng xe máy, xin gửi thư cho tôi. Tôi sẵn lòng ký lương mà gửi contre-Remboursement nghĩa là đóng bạc nhà thơ mà lãnh đồ và tôi cho giá đồ phụ tùng in sáng bằng chữ quốc-ngữ (Prix courant)

Trương-văn-Hanh.

Cần khải.

MỸ KỸ

TIỆM HỌA CHƠN DUNG VÀ KHẮC CON DẤU

ở đường Túc, số 16

Ngang nhà MOTTET, Saigon

Kính cáo cùng quý khách dặng hay, tại tiệm tôi có làm má đá bằng đá cẩm thạch, đá xanh Ton-kin có đủ các thứ kiểu.

Có khắc con dấu bằng đồng, mú thun bằng cây, chạm bán đồng cùng hoa điều thảo mộc theo lá nhân hiệu, vân vân.

Mộ bia chạm bán đá cẩm thạch.

Có thợ họa chơn dung nhân hình người mà vẽ bằng dầu sơn vô hồ, nước thuốc mực Tàu, viết chì than, họa biểu liễn và tranh, họa sơn thủy.

Articles du Tonkin et Chaussures en tous genres.

Trương-Ngọc-Giàu cần khả

Lời rao

Tại nhà in Hậu-Giang, đường Boulevard Saintenoy—Cantho, có bán sách « LỜI DẠY CÁC HƯƠNG-CHỨC MÀ CÓ QUYỀN THI HÀNH NHỮNG ĐIỀU LỆ TRONG LỜI NGHỊ ĐỊNH CỦA QUAN TOÀN-QUYỀN KHÂM MẠNG, ĐỀ NGÀY 24 NOVEMBRE 1917. Sách này có chữ Langsa và chữ Quốc-ngữ: nên chữ Langsa thì của quan Chánh tòa HABERT Cantho làm ra; còn bìa Quốc-ngữ thì của M. Phạm-thái-Hòa, thông ngôn hữu thọ tại Tòa án Cantho giải nghĩa và dịch một cách rành rẽ dễ hiểu lắm.

Sách này thiết hữu ích cho Hương-Chức và các chủ điền lắm.

Bán mỗi cuốn là..... 0\$50

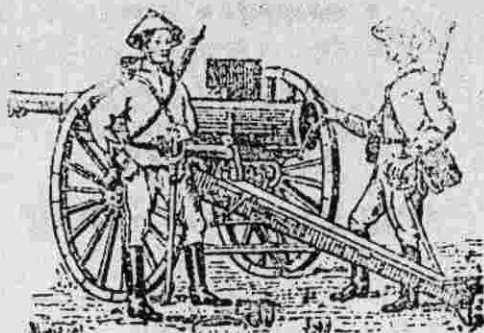
Tiền gởi..... 0 10

Mua từ 30 cuốn tới 50 thì cho huê hồng 20 %; mua 100 cuốn thì huê hồng 25 %.

Cantho.— Imp. de l'Ouest.

Thuốc điều hiệu Canon

(SÚNG ĐẠI BÁT)

BAO XANH

Hút đã ngon mà giá lại rẻ; hơn, mua hút thử thì mới tin.

Tại HANG DENIS-FRÈRES trữ bán.

TIỆM-HỌA-CHƠN-DUNG

NGUYỄN-ĐỨC-NHUẬN

Kính lời cho lục-châu chư quân tử dặng hay:

Tôi có lập tiệm vẽ hình theo thẻ thứ Langsa đủ cách; ở ngang gare xe lửa Gia-dinh. Thợ vẽ nơi tiệm tôi, đã có bằng cấp tốt nghiệp của trường vẽ Gia-dinh, nên vẽ đã thật giống và khéo lắm lâu nay chư-vị trong lục châu đều nghe danh.

Tiệm tôi vẽ thì dùng thứ nước thuốc tốt thượng hạng; để mấy trăm năm cũng không phai.

Giá tiền và thước tất: Vẽ nửa thân (bán ảnh buste, 0 m 50 x 0 m 60 = 7 \$ 00

Vẽ nguyên hình (portrait) 0 m 70 x 1 m 00 = 20 \$ 00

Vẽ bằng Sauce, Velours, (thứ nước thuốc này đen mịn và tốt lắm (tốt hơn crayon conté) cũng có vẽ hình bằng dầu sơn (peinture à l'huile) và Sơn thủy đủ thứ.

Xin Lục-châu chư quân-tử quang-cổ.

Nếu có hình, xin dời bốn tiệm mà thương nghị, như ở xa xin gửi hình chụp theo nhà thơ; bốn tiệm sẽ vẽ cho đẹp lòng quý vị và khi hình vẽ rồi sẽ gửi cho quý vị cách kỹ-lưỡng.

Nay kính.

Viết thơ cho tôi xin đề:

Nguyễn-Đức-Nhuận
Résident à Cantho.

Cantho le 19 novembre 1918
Le Gérant: VO-VĂN-THƠM